

EKOŠOFÉROVANIE

Čo je to ekošoférovanie?

Úspornou a energeticky efektívnou jazdou je možné znížiť spotrebu paliva až do 20 % čo šetrí financie a životné prostredie. Ekošoférovanie má širší záber. Začína pri zvolení vhodného dopravného prostriedku, cez výber správneho automobilu pri jeho kúpe, cez úspornú jazdu, správne používanie klimatizácie, až po ekologické umývanie auta. Ekošoférovanie je prístup, ktorý znižuje negatívne vplyvy šoférovania, či mobility ako takej na životné prostredie.

Skôr ako sadneme do auta

porozmýšľajme, či nie je lepšie použiť iný spôsob dopravy ako osobné vozidlo - do 1 km **podme pešo**, do 10 km môžeme použiť **bicykel / MHD**, na dlhšie vzdialenosti cestujme **verejnou dopravou**. Výhodou je, že netreba šoférovať, môžeme napr. pracovať na notebooku, či sledovať krajinu, venovať sa blízkym a oddychovať.

Car-sharing znamená zdieľanie áut prostredníctvom firmy, ktorá môže takto manažovať viacero druhov áut.

Carpooling je zdieľanie jász. Ľudia, ktorí cestujú v rovnakom čase rovnakým smerom, môžu cestovať spoločne.

Správny výber auta

Výberom auta už pri kúpe je možné zásadne ovplyvniť budúce znečisťovanie a najmä prevádzkové náklady spojené s jazdením. Z pohonov sú najpriateľskejšie pre životné prostredie **elektrina** (ideálne z obnoviteľných zdrojov), **plyn** - LPG a CNG, **hybridný pohon**, benzín a najhorší je diesel, pri ktorého spaľovaní vznikajú karcinogénne častičky. Dieslové vozidlá by mali mať filter pevných častíc. Ak auto plánujete využívať najmä na kratšie trasy po meste, uprednostnite plynový / benzínový variant, pred dieslom. Benzín sa dá prerobiť na LPG, čím klesnú prevádzkové náklady na polovicu.

Opatrenia pred jazdou

- Jazdu si **dobro naplánovať** - vyhnúť sa kolónam, dopravným zápcham a blúdeniu pri hľadaní cieľa. Kratšie trasy treba spájať do jednej.
- **Odstrániť nadbytočnú záťaž** z auta - veci, ktoré sa vozia v aute a netreba ich. Každých 100 kg znamená nárast spotreby až o 0,5 l / 100 km.
- **Odstrániť strešné nosiče** a iné prídavné zariadenia, ak nie sú potrebné. Záhradka na streche, resp. strešný box „truhla“ zvyšuje spotrebu podľa rýchlosti o 1 - 2 l / 100 km.
- **Pravidelne kontrolovať správny tlak v pneumatikách**. Podhustené pneumatiky majú vysoký valivý odpor, čo zvyšuje spotrebu a opotrebovanie pneumatík.
- **Udržiavať automobil v dobrom technickom stave**, pravidelne vymieňať vzduchový a palivový filter, olej a olejový filter, sviečky (pri zážihových motoroch). Môžno tak ušetriť až 4 – 10 % paliva.
- **V zime očistiť auto od snehu a námrazy**. Okrem lepšej bezpečnosti sa zníži odpor vzduchu a hmotnosť auta. 1 m² 10 cm vrstvy snehu váži 10 kg až 60 kg. Odstránenie námrazy zníži potrebu elektrického rozmrazovania.
- **Umývanie auta** – Uprednostniť úsporné autoumyvárne, čistiace prostriedky na báze ľahko odbúrateľných, prírodných preparátov (napr. mydlové orechy).

Správna prevádzka a údržba filtrov pevných častíc pri dieslových motoroch

Dieslové motory produkujú veľké množstvo karcinogénnych pevných častíc. Preto **by bez výnimky mali byť vybavené filtrom pevných častíc (DPF)**. Pre správnu prevádzku a údržbu DPF je potrebné:

- ak sa auto používa iba po meste krátke vzdialenosti, potom je potrebné raz za čas, najneskôr však pri signalizácii problému s filtrom dopriať motoru min. 10 minútovú neprerušovanú jazdu pri otáčkach medzi 2 000 – 3 000 RPM (ideálne na diaľnici), aby mohla prebehnúť regenerácia DPF a dopálenie usadených častíc.
- filter pravidelne (1 – 2 krát ročne) nechať vyčistiť od nespáliteľných častíc
- udržiavať motor v dobrom technickom stave, aby nespáľoval olej

Zásady ekošoférovania počas jazdy a pri parkovaní

- Šoférovať ihneď po naštartovaní. Motor lepšie zahreje samotná jazda ako chod naprázdno.
- Vypínať motor pri státi dlhšom ako 30 sekúnd. Pri voľnobehu zahriateho motora je spotreba cca 0,5 – 1 l/h.
- Nejazdíť agresívne, minimalizovať brzdenie a rozbiehanie sa, predvídať. Najúspornejšia je plynulá jazda s prúdom dopravy. „Jazdite tak, ako keby ste nemali brzdy.“ Treba **maximálne využívať zotrvačnosť** vozidla. Agresívna jazda typu brzda/plyn zvýši spotrebu až o 20 %.
- Brzdiť motorom - Uvoľnením plynového pedálu, spotreba je nulová a šetria sa brzdy.
- Včasne preradovať - pri otáčkach okolo 2 000 RPM (diesel) a 2 400 RPM (benzín). Jazda 50 km/h na 3. rýchlostnom stupni spotrebuje až o 1 l paliva na 100 km viac ako jazda na 5. rýchlostnom stupni.
- Nejazdíť prirýchlo. Pri rýchlosti 130 km/h je spotreba až o 25 % vyššia ako pri 115 km/h.
- Zavrieť okná, zníži sa odpor vzduchu a teda aj spotreba. Nad 65 km/h treba uprednostniť klimatizáciu / ventiláciu, zavrieť aj **strešné okno**.
- Vypnúť **elektrospotrebiče**, ak ich netreba. S každými 100 wattmi príkonu sa zvyšuje spotreba o 0,1 l/100 km. Zapnuté hmlovky zvýšia spotrebu okolo 0,2 l/100 km, silný hi-fi-zosilovač zvuku aj o 0,4l/100km.
- Využívať „koridorový“ efekt. Jazda v prúde dopravy je úspornejšia ako jazda samostatne (nižší odporu vzduchu). Pozor však na bezpečnú vzdialenosť.
- Pri jazde v **dopravnej zápche**, si nechať pred sebou väčší priestor pre plynulejšiu jazdu. Maximálne využívať zotrvačnosť vozidla a jazdu pri vyradenej rýchlosti.
- Parkovať **radšej ďalej od budovy** je úspornejšie ako manévrovať čo najbližšie ku vchodu a hľadať voľné miesto.
- Pri odchode **štartovať nakoniec**, až keď je všetko ponastavované (napr. zrkadlá, sedadlo), zapnutý pás.

Správne používanie klimatizácie

Klimatizácia môže zvýšiť spotrebu auta i viac ako 2 l na 100 km. Preto je dôležité jej rozumné používanie.

- **Parkovať v tieni**. Schladenie rozpáleného auta vyžaduje veľa energie. Tmavé farby „zahrievajú“ auto viac.
- **V lete pred jazdou dobre vyvetrať auto** (pri parkovaní na slnku), zníži sa teplota vnútri a teda aj potreba chladenia. V prehriatom aute môže klimatizácia zvýšiť spotrebu o 2,5 – 4,2 l/100 km.
- Vypínať klimatizáciu pri **krátkych cestách**, kedy sa aj tak nestihne vychladiť interiér auta.
- **Nezapínať klimatizáciu vždy automaticky**, ale len, keď je skutočne potrebná. Zapnutie klimatizácie a schladenie interiéru o 1 °C zvýši spotrebu o 14 %. Pri vonkajšej teplote 35 °C a chladení na 24 °C sa zvýši spotreba až o 38 %.
- **Pri použití klimatizácie zavrieť okná**.
- **Nenastavovať príliš nízku teplotu chladenia**. Rozdiel oproti vonkajšej teplote by nemal presiahnuť 6 °C.
- Vypínať klimatizáciu **pred skončením cesty**, odstráni sa nzbieraná vlhkosť a využije sa naakumulovaný chlad bez vplyvu na spotrebu.
- **Zabezpečovať pravidelnú údržbu klimatizácie**. Dopĺňať chladivo raz za 2 roky, čistiť klimatizáciu každoročne (výmena filtrov a pod.).

Viac o ekošoférovanií nájdete v správe „**Ekošoférovanie. Ako ušetriť a zároveň sa správať ohľaduplne k životnému prostrediu.**“ na: <http://www.cepta.sk/attachments/article/515/EcoDriving-TechnReport%20final.pdf>

Clean Air

Tento leták vznikol v rámci projektu Clean Air (čisté ovzdušie), čo je projekt 9 európskych environmentálnych mimovládnych organizácií, ktoré bojujú za čistejšie ovzdušie v európskych mestách. Napriek existujúcej rámcovej legislatíve a občianskemu právu na čisté ovzdušie, v mnohých mestách EU neustále dochádza k prekročovaniu limitov znečistenia ovzdušia. Znečistené ovzdušie poškodzuje zdravie, životné prostredie a klímu. Je čas konať!

www.cleanair-europe.org

V r. 2009 bola spustená kampaň „**Klíma bez sadzí**“ s cieľom redukcie emisií sadzí z dieselových motorov. Sadze urýchľujú klimatické zmeny a poškodzujú ľudské zdravie. V súčasnosti je do kampane zapojených 12 európskych mimovládnych organizácií.

www.sootfreeclimate.org

a project by

project coordination

co-financed by the EU's LIFE financial instrument

associated campaign

